

til Stempelafgiften til Indlægene kan man endog saa spare den. Det er nemlig tilstrækkeligt, naar man stempler Indlægene, inden Sagen sluttet, og selv i det Tilfælde at de ikke ere tilstrækkelig stemplede, naar Sagen paadømmes, saa bliver det kun paalagt den vedkommende Part at berigtige Stemplingen. Altsaa behøver man ikke engang at stemple Indlægene, og man kan spare ogsaa den Afgift i det Tilfælde, at Sagen bliver forliget ved Infaminationen, eller rettere sagt forinden den bliver infamneret og Rettens Gebühr betales, selv om den Dag er kommen, da Stævningen falder i Rette. En anden Anke, som det ærede Medlem, som jeg taler til, det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (M. S. Larsen) fremsatte imod Lovforslaget, var denne, at under visse Omstændigheder kan det paalægges af Domstolene for ikke at afvise Sagen og for ikke at spilde hele Proceduren, at Parterne skulle forsøge en ny Forligsprøve, forinden Sagen gaar til Doms. Det havde det ærede Medlem mange Betænkeligheder ved. Han mente, at saa kom det jo meget for sent, at naar Sagen først var procederet saa længe, saa var det ikke nogen Nytte til. Jeg tror, at det ærede Medlem tager fuldstændig fejl deri, thi det kan ikke sjældent under Proceduren, naar alle Bevisligheder ere fremkomne og Sagen opløst fra begge Sider, vise sig, at Forlig er muligt og fornuftigt, saaledes at begge Parter kunne være tjente dermed, noget, der ikke kunde vise sig, i det mindste ikke i den Grad, saa længe Sagen endnu ikke var opløst, og hver Part ikke var rykket frem med sin Mening, og den var bleven drøftet fra begge Sider. Nu er der naturligvis ikke noget i Vejen for, hvad enten dette Lovforslag bliver til Lov eller ikke, at Parterne kunne forlige Sagen, men jeg tror dog, at det er gavnligt, at naar Domstolene se, at Sagen stiller sig saaledes, at der kan sluttet et Forlig, som begge Parter kunne være tjente med, at der saa ogsaa gives Domstolene en Myn- dighed til at forlange, at en ny Forligsprøve skal afholdes, og dette endnu hyderligere, dersom det maatte vise sig, at en eller anden Mangel ved Forligsprøven maatte have været af en saadan Betskaffenhed, at den, uanset at dette Forslag blev til Lov, dog kunde gøre Vanskeligheder med Hensyn til, hvorvidt Sagen med Føje kunde paadømmes i Realiteten. Jeg tror altsaa, at det er en overmaade nyttig og god Foranstaltning, som der foreslaas. Vi have ogsaa i den gældende Ret en saadan Foranstaltning; den finder Sted efter Skifteloven, i det mindste i Praksis under Disputter, som foretages for Skifte-

retten. Der blev i den ny Skifteretslov foreskrevet, at ved saadanne Disputter skal der foretages Forligsprøve, men denne Forligsprøve foretages næsten altid, efter at Proceduren er sluttet. I det mindste i alle Tilfælde, hvor jeg har set det — og det har ikke været saa — er næsten altid Forligsprøven foregaaet efter, at Proceduren er sluttet. I Skifteretsfager har man altsaa tit foretaget Forligsprøven, efter at Proceduren er endt, og da haft Skifteretsdommerens Medvirkning til at saa Sagen ordnet ved Forlig paa fornuftig Maade, naar Parterne kunne være tjente med at slutte Forlig i Sagen. At dette kan ske, det maa jeg betragte som et Gode, og ogsaa dette, at der netop for Domstolene eller fra Dommerens Side kan blive givet en Anledning dertil. Jeg kan ikke have det allermindste imod, at baade Overdomstolene og Højesteret kunne forlange en saadan Forligsprøve. Det staar i Lovforslaget, at det er kun Dommeren i første Instans, der kan gøre det, men vi maa jo dog erindre, at Dommeren i første Instans er Parterne nærmest, og at det altid kan forvolde nogen Ulempe, dersom en overordnet Ret, der jo ser mere teoretisk paa Sagen, der kun har den, som den ligger i Akterne, at den ogsaa kan vise Sagen tilbage til Forligsprøven, men det var som sagt et Punkt, som man vistnok let kunde komme over. Det ærede Medlem forsøgte gennem flere Eksempler, som han fremsførte, at begrunde sin Mening. Jeg anser det ærede Medlem for at være en dygtig Jurist, men dette har været mig et Bevis paa, hvorledes mange Ting dog tage sig anderledes ud for en, som kun er teoretisk Jurist, end for den, som færdes i Sagerne, og ser, hvorledes de stille sig i det daglige Liv. Det kan gerne være, at meget af det, som det ærede Medlem sagde, lader sig godt høre fra et teoretisk Standpunkt, men i Praksis tror jeg tvivelig, at det stiller sig anderledes, og jeg maa i de Punkter, jeg har nævnt, anse Forslaget for bedre end de Rettelser, det ærede Medlem synes at tilsigte at ville gøre deri. Med Hensyn til dette maa jeg altsaa mene, at det, at Sagen kan vises tilbage til Forligsprøve, kan være et Gode, og at Forligsprøven efter Sagens Betskaffenhed ubertiden kan gøres bedre bagefter, og at det, at man kan komme tilbage til den igen og forbedre den, kan være et Gode. For dette, at Sagen bliver afvist paa Grund af Mangler ved Forligsprøven eller utilstrækkeligt Forlig, og det ser man dog en Gang imellem ske ved Domstolene, skønt Domstolene ikke holde meget af det, det spilder hele Proceduren paa en usforsvarlig